

Utvärdering 1

Samhällsentreprenör!

Dagens föreläsning

- Vad är utvärdering?
- Kort historisk bakgrund
- Användning av utvärderingar
- Utvärdering och lärande
- Utvärderarrollen

Vad betyder begreppen?

- Otydlig definition – begreppet används också vardagligt
- Utvärdering - systematisk granskning och värdering av en verksamhet; bygger på vetenskaplig grund
- Uppföljning - enklare reflektion utan krav på vetenskaplighet
- Evaluering = Utvärdering

Utvärdering - viktigt i projektsammanhang?

- Många (främst offentligt finansierade) verksamheter som bedrivs i projektform utvärderas
- Stora resurser läggs varje år på utvärderingar
- Många projektbeställare ställer krav på utvärderingar av verksamheten
- ... samtidigt står det mycket lite om utvärdering i projektledningslitteratur

Mätningens dilemma....

- Alice: -Kan du säga mig vilken väg jag skall ta?
- Katten: - Det beror på vart du ska gå.
- Alice: - Det vet jag inte ...
- Katten: - Då spelar det ingen roll vilken väg du tar.

- Projektledaren: - Kan du säga mig vad jag ska mäta?
- Utvärderaren: - Det beror på vad du vill uppnå.
- Projektledaren: - Det vet jag inte ...
- Utvärderaren: - Då spelar det ingen roll vad du mäter.

Utvärderingarnas historia

- Komplex historia
- Startpunkt i Sverige -
”Folkhemmet” 1930-talet;
politiska beslut skall bygga på
vetenskaplig kunskap

Fyra generationer (Guba & Lincoln 1989)

- 1: *Kontroll/mätande* – ”ingenjören”
(framväxande av samhällsvetenskaperna)
- 2: *Beskrivande* – söker efter mönster
(fr 1940-t)
- 3: *Bedömningar* – utvärderaren som expert
(fr 1960-t, oberoende och kritisk)
- 4: *Dialog* – konstruktivistiskt
(fr 2000-t, reaktion på ”expertrollen”)

Användning av utvärderingar?

- Många olika aktörer har anledning att använda utvärderingar – gör det på olika sätt

Många utvärderingar är ett rent slöseri....

- Ingen läser dem
- Resultaten är otydliga och svåra att dra några slutsatser av
- Ingen känner till att de existerar eller vad de innehåller
- Ingen är egentligen intresserad....

Syften med utvärderingar

- Kontrollera och ge beslutsunderlag

Har man gjort det man skall?

Har man följt riktlinjerna?

Behövs det kompletterande åtgärder?

Syften med utvärdering

- Kunskapsutveckling/kritisk granskning

Vad kan man lära?

Vems intressen tillgodoses?

Vem gynnas/missgynnas?

Syften med utvärderingar

- Påverka/utveckla

Fungerar åtgärderna som tänkt?

Kan arbetet förbättras?

Kan pilotmodeller användas i större skala?

Syften med utvärdering

- Legitimitet

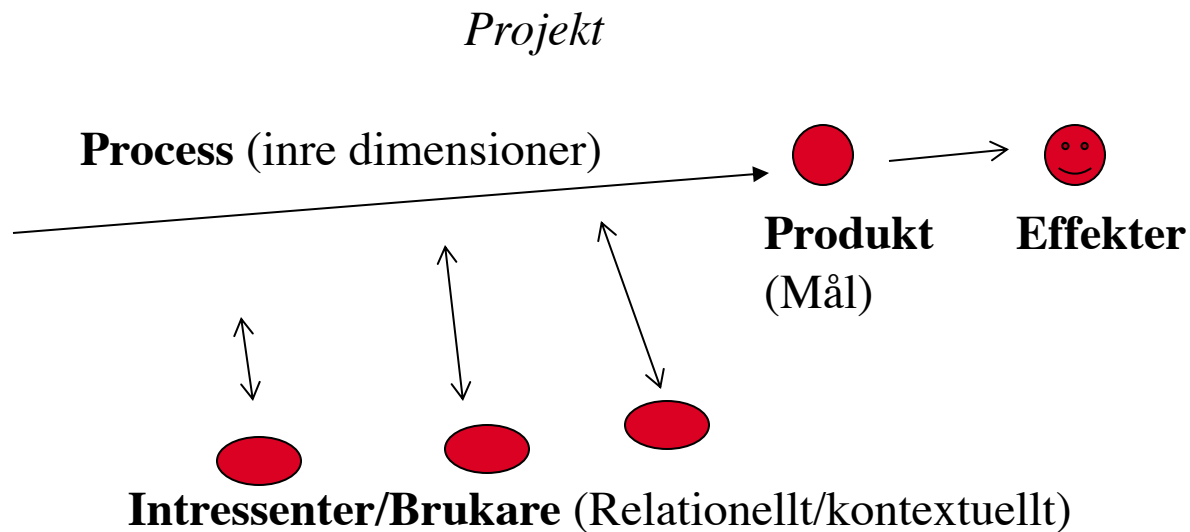
Myndighetsansvar - demokrati och insyn

Rutiniserade undersökningar

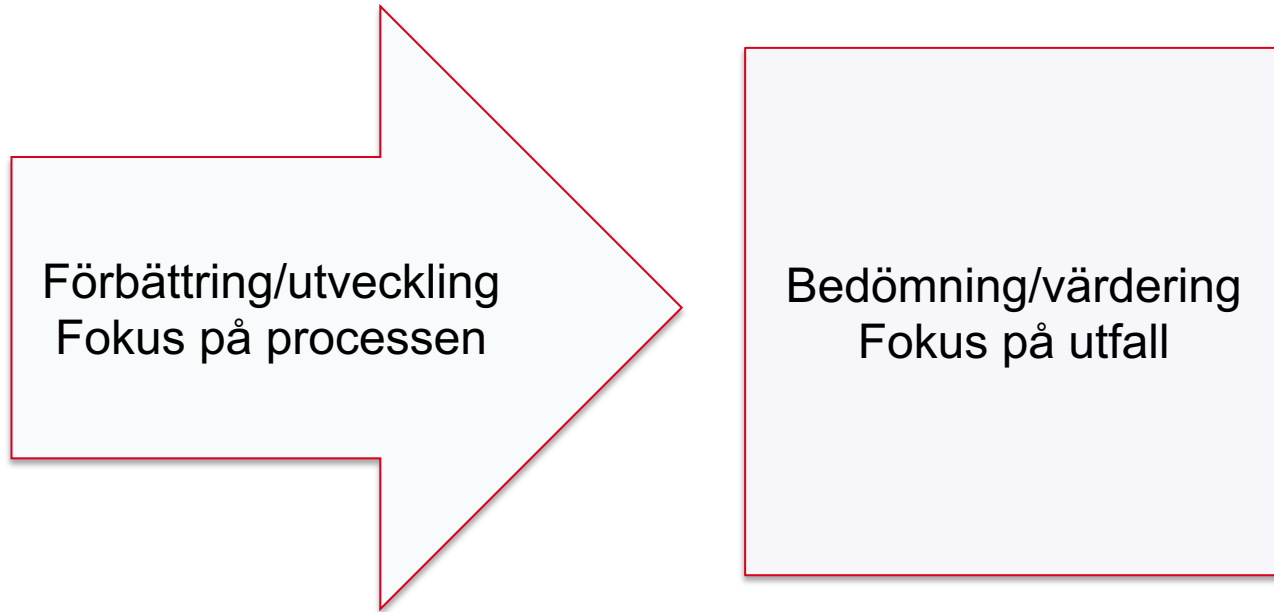
Används resurserna på bästa sätt?

Tidslinje

Formativ vs summativ utvärdering

Olika kunskapsperspektiv i utvärderingar

- Tekniskt (mätbarhet)
- Kulturellt (sammanhang/förståelse)
- Politiskt (makt/värderingar)

*Kopplade till olika typer av utvärderingar
och olika syften*

Organisatoriskt lärande

- *Ett sätt att strategiskt förnya en verksamhet*
- Lärande på olika organisatoriska nivåer
- *Individ, grupp och organisation*

- Lärande i icke-formella organisationer – ”nätverkslärande”
- ”Communities of practice”
- *Hur / vem bygger kunskap utifrån projekt som inriktas mot samhällsförändring?*
- *Särskilda utmaningar med samverkansprojekt?*

TABLE 2
Learning/Renewal in Organizations: Four
Processes Through Three Levels

Level	Process	Inputs/Outcomes
Individual	Intuiting	Experiences Images Metaphors
	Interpreting	Language Cognitive map Conversation/dialogue
Group	Integrating	Shared understandings Mutual adjustment Interactive systems
	Institutionalizing	Routines Diagnostic systems Rules and procedures

Utvärderarrollen?

Utvärderarrollen

- Expert
- Forskare
- Facilitator
- Kritisk vän
- Koordinator
- Förhandlare
- Befriare

Dimensioner

- Närhet
- Aktörssyn
- Kunskapssyn
- Aktivt deltagande

Ansvar och uppdrag – i förhållande till?

- "Projektet"
- Projektägaren
- Finansiären
- Projektgruppen
- "Målgrupp"
- Medborgare
- Vetenskaplig hederlighet